

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy hóra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. ítélőtábla épületével
szemben.

hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részé-
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

Merénylet az alkotmány ellen.

Pécs, 1897. december 6.

Szinte bihetetlennek látszott még a mai korszak hitvány nyomoruságai között is az, hogy egy magyar kormány merészelje az abszolút Ausztriával közjogi kapcsolatra kényszeríteni az alkotmányos Magyarországot. Azo ban idáig is eljutottunk Ausztriában most már kétségtelenül meghiusult a provizórium és Bánffy előterjesztette ma a javaslatot, hogy tartsa fenn azt Magyarország — önállóan.

Vakmerőbb és gonoszabb merényletet, mióta alkotmányos világot élünk, nem követtek el még a magyar alkotmány ellen, mint a milyet a ma beterjesztett törvényjavaslat az „önálló rendelkezés” hangzatos cége alatt foglal magában. Ugyanis a kiegyezési törvényben, mely a szabadelvű-pártnak mindenkoron csodás hódolattal imádott balványa volt, világosan benne van, hogy a két állam közötti kiegyezés alapfeltétele: Ausztria alkotmányossága Magyarország nem tarthatja fenn a mostani államjogi kapcsolatot Ausztriával, mihelyt ez megszűnik tisztán alkotmányos állam lenni. Magyarországnak meg kellene szüntetnie azt az összeköttetést, melyet a quasi real-uniónak nevezett közjogi viszony megalkotott és ime — a kormány nem engedi Magyarországot a végleg megromlott, abszolút és züllő Ausztriától elválni.

Vérlázító azok a kormánypárti okoskodások, melyek most a kormánynak államcsínyhez hasonló törvénytelen eljárását igazolni akarják. Elkezdik ott, hogy Magyarországnak semmi köze Ausztria belügyeihez, ennél fogva a mi jogainkra és teendőinkre teljesen közömbös, mi történik odaát. Továbbá kerülgetve, óvatosan arra tanítani akarnak bennünket, hogy voltaképpen ez a kiegyezési törvény nem is olyan nagyon kívánja az összeköttetés feltételül Ausztria alkotmányosságát. Ez csak úgy odavetőleg van beiktatva, de nem nagyon fontos. Végül felette csudálkoznak, hogy Magyarországon emlegetni merik a perszonal uniót és egyuttal agyba-főbe dicsérik Eötvös Károlyt, ki állítólag szintén csudálkozott, hogy most előáll a függetlenségi párt a perszonális unióval, mint olyan, melyet a változott viszonyok folytán éppen a kiegyezési törvény alapján követelnie kell. Szerencsére Eötvös Károly hivatalosan kijelentette, hogy ő a függetlenségi párt törekvésén egyáltalán nem — csudálkozik.

Lám, lám, ezek a híres kormányvédő urak mennyire tudnak megváltozni tegnap-

ról mára! Hiszen ők hirdették folyton a kiegyezési törvény szentségét és szűzies érinthetetlenségét. Hány módozatban hallottuk a híres konzervativizmust, hogy az 1867. XII. törvénycikkhez nyulni nem szabad; ez nemcsak hogy alaptörvény, hanem szerződési jelleggel bír, ennek tétéleit Magyarország egymagában meg nem változtathatja, hanem csak Ausztria beleegyezésével. Így volt még tegnap. És ma? Ők akarják figyelmen kívül hagyni, mit a kiegyezési törvény rendel. Önállóságunkat, függetlenségünket 67-ben odaadtuk, vigaszul csak azt az egyet hagyván meg, hogy jogainkat egy alkotmányos állam kedvéért áldoztuk fel. Így legalább a remény maradt fenn, hogy, mialatt küzdünk függetlenségünk eléréseért, ennek ideje elkövetkezhetik magából a kiegyezési törvényből, mihelyt az alkotmányos élet Ausztriában megszűnik. Most e reményt is el akarja venni a mindenre kész szabadelvű párt és méltó kormánya.

Valóságos merénylet ez alkotmányunk ellen és a függetlenségi pártnak életre-halálra kell küzdenie, hogy ne sikerüljön. — Hát eltűnjük-e, hogy midőn maga a törvény kezünkbe adja és kínálja függetlenségünket, mi ellökjük magunktól csak azért, hogy Bánffynak módja és alkalma legyen szolgálatkésztségét Bécsben bemutatni? Hát Magyarország a szabadelvű párt kedvéért van? A küzdesnek minden nemét igénybe kell most vennie a függetlenségi pártnak és engednie nem szabad. Ha kell, hát legyen obstrukció, olyan, minőt még nem látott a magyar parlament. Rendkívüli idők, rendkívüli eszközöket indokolnak. Inkább pusztuljunk el semhogy megint ilyen államesíny diadal-maskodják Magyarországon.

Köszl a bíróság előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1897. december 5.

Szombat este megjelent lapunkban közöltük a két napig tartott végtárgyalás bizonyítási eljárását egészen a befejezéséig.

Lapunk zártakor folyván a vád- és védbeszédék, azok ismertetését most adjuk.

Elnök: A bizonyítási eljárás befejeztetvén, átadom a szót a kir. ügyész urnak.

A vádbeszéd.

Érthető érdeklődés között állt fel erre szólásra Nagy Géza dr., kir. alügyész, a vádhatóság képviselője s egyikét tartotta legszebb vádbeszédeinek, a következőket adván elő:

Tekintetes királyi törvényszék, méltóságos elnök ur! Ha Köszl János büszkeségét képezte, hogy őt az egész város ismerte, akkor valóban büszke is lehetett. Rendkívüli

szerencséje volt, hogy a város gócpontjában elhelyezett üzlet tulajdonosa volt, ismerte minden ember, ismerték a polgárok, ismerték a háziasszonyok, ezeknek családjai, no meg a piaci kofák; ismerték az ügynökök, akik saját élelmességüket alá helyezték a Köszl élelmességének; ismerte a puskaműves, a vadász, no meg az orvvadász, az bizonyára ismerte...

De ha őt olyan sokan ismerték, elmondható, hogy ő is ismert mindenkit a városban. Ismerte őt az egész közönség, az ugynevezett nagy publikum. És ez volt a baj, mert ő a nagy közönséget nem olyannak ismerte, mint ismernie kellett. Nem tekintette egyéneket, mint közegnek, mely neki eszközül szolgál.

Alapvonás volt nála a rendkívüli anyagiaság, párosulva nagy elbizakodottsággal. Ez volt a gyümölcse az ő nagy ismeretségének; már pedig ez a gyümölcs igen veszedelmes...

Vádlottnak elbizakodottsága okozta, hogy szeretett harmadik személyben beszélni, akitől rettegnek konkurrensai.

Ezzel a híres dicsekvő Köszlivel egy szomorú nyári reggelen az történt, hogy boltja a levegőbe röpült, s hét áldozat a hant alá, százon felül a kórházba kerültek.

Hogy hol fog az ő Odisszeája végződni, azt itt fogjuk meglátni a tekintetes törvényszék ítéletéből.

1896. július 30-án reggel fél 9-kor következett be a robbanás. Oly óriási erővel történt ez, hogy ennek következtében vagy akkor mindjárt, vagy idő multával heten életüket veszítették, 39-en pedig nagy mérvben szenvedtek sérüléseket Köszl vétkes gondatlanságából kifolyólag.

Ha ezért a hét rendbeli ember-halálért és 39 rendbeli testi sértésért valaki felelős, úgy az nem lehetett más, mint vádlott, Köszl János. Igaz, hogy vádlott cselekménye nem szándékos bűncselekmény, mert ha ez lett volna, úgy Köszl nem itten, hanem az örültek házában lenne.

De vétkes gondatlanság terheli őt, amelyenél a mai jogtudomány egyik vivmányaként kimondotta, hogy azért senki sem felelős, ha nem nyilvánul nála öntudatos akarat és elhatározás.

Gyönyörű szépen vezeti le az ügyész, hogy igenis, Köszl cselekményében minden ismérve a kriminális definíciónak előfordul, ami után áttér annak részletes és meggyőző, valóban ékesszólagos taglalására, hogy miben nyilvánult Köszl vétkes gondatlansága.

Részletes szabályok — ugymond — a löpor elárúsításra nincsenek; de nem is ezen a részen kívánom én őt felelősségre vonatni. Mert volt ugyan erre nézve kevés rendszabály, de Köszl ezeket is megszegte. Volt idő, és pedig igen sokszor és gyakran, midőn vádlott túlszaporodott mennyiségben tartott löport raktáron. Tényleg csak Eszékről volt szabad beszereznie, de szerzett máshonnét is és ezzel megsértette a szabályt. Menthető ugyan némileg ez az eljárása, mert mint jó kereskedő vevői üres kézzel nem akarta elereszteni.

Ámde tudjuk, hisz bizonyítva lett a tárgyalás során, s vádlott maga sem vette tagadásba, hogy szerzett biz ő löport munkásemberektől is. Ez nagyon csunya dolog, ez közel áll az orgazdasághoz. A konkluzió tehát

az, hogy Köszi derűre-borura megszegte a szabályokat.

Beszél ezután az ügyész az általános felelősség elvéről és kimutatja, hogy Köszi gondatlanul járt el a lőpor összehalmozásánál és annak kezelése tekintetében.

Ami a lőpormennyiséget illeti, mely a robbanás alkalmával vádlott üzletében volt, vádlott maga beismerte, hogy bizony ott több volt, mint szabad lett volna. Tény, hogy ott legalább 30 kiló lőpor volt. De hát ezt a nagy mennyiséget vádlott elhelyezhette volna a lőportoronyban, amit azonban ide vonatkozólag méntesül fölhozott, az nem volt őszinte.

Itt vádlottnak egy érvelését nem melőzhetem hallgatással, ő ugyanis azt mondotta itt a végtárgyaláson, hogy 25 kiló lőportól az egész városháza a levegőbe repült volna. Miért tartott tehát ennél sokkal többet?!

Tartotta ő a lőport itt is, ott is. Ami belefért, begyömöszölte a Wertheim szekrény alsó részébe, ami pedig ide nem fért, 3—4 fiókban tartotta, sőt olyan fiókban is, amire rávált írva, hogy »szőlőcukor.« Tehát megeshetett volna, hogy a pécsi közönség puska-poros bort iszik, ha véletlenül ebben az időben borkereskedőink Kösztől vásároltak volna szőlőcukrot.

Ezzel tartotta ő úgyszólván bolondná a rendőrséget. Soha sem mondta, hogy a Wertheim alsó részében tartja a lőport. Ez annyi, mintha ördögöt kötött volna madzagra s ő maga mindig késsel járt mellette.

Hogy Köszi maga hogyan kezelte a lőport, az minden kritikán alul van. Ott teljesen bitangjában volt a lőpor. Nem is csudálkozom ezek után, hogy Köszi olyan nagy megvetéssel viseltetett a lőportorony iránt, hisz ő maga is tudott pompás lőportoronyt csinálni a városházán. Ugy voltak ebben a hivatalnokok, a városi bizottsági tagok, akár csak az angol parlament annak idejében, amely lőporraktár fölött tanácskozott. Csupán csak az volt a mi városatyáink szerencséje, hogy nem akkor pattant le a szikra Köszi szivarjáról, midőn friss lőporszállítmányt kapott Eszékről.

Önzés, kalmárszelleme volt az, ami nem engedte Kösztnek, hogy a lőportoronyba kiküldje a nagyobb mennyiséget. Feltétlenül bizott szerencséjében, ez mindent megmagyaráz.

Szép jogi reflexiókat alkalmazott e helyütt a culpa proxima definíciójához, amely a modern jogi elvek szerint a legsúlyosabb beszámítás alá esik. A tények, a kísérő körülmények szorzókul működnek ennél az esetről, Köszi gondatlansága pedig hatvány kitevőként.

Azok a tanúk, akik kívülről észlelték a robbanás lefolyását, magas intelligenciával bírva, egyértelműleg állítják, hogy két robbanás volt; az első valamivel gyöngébb, mint a második. Az elsőnek kísérő zaja volt az a ropogó hang, mely a meggyuladt rakéták gyors elpukkanásából keletkezett. Kétségtelenül meg van állapítva, hogy az első robbanás volt az, mely kitérte az üzletnek összes ablakait és az üvegcserepeket, mint a löveget kiszórta a publikum közé.

Mintegy husz másodperc múlva következett be a második robbanás. Akik bent voltak a boltban, azok nem hallhatták a robbanást, mert a második robbanás után onnét a menekvés lehetetlen volt. Hogyan lehetséges, hogy ezek nem hallották a robbanást? Ezek a pokol torkában voltak. De ez a körülmény fizikailag is kimagyarázható. Ugy voltak ők, akár a puskalövésnél, ahol hang csak akkor keletkezik, ha a lövés kijön a puska-csőből.

Göröcsösen ragaszkodik hozzá vádlott, hogy a katasztrófát a rakéták okozták. De hát ez nem igaz. Rakéta így fel nem robban. Itt egy nagy tömegbe összezsufolt robbanó anyag felrobbanásáról van szó. Rakéta ilyen hangot soha sem ad.

Be van igazolva, hogy vádlott a Wertheimban cognacot is tartott. Azt mondja, hogy nyáron nem ivott cognacot. Később engedett állításából és csak annyival védekezett, hogy

akkor rosszul érezte magát. Ha vizsgáljuk Köszi viselkedését a cognacos flaskó holléte iránt, könnyen megmagyarázhatjuk. Mert igen is, reá nézve itten volt a baj, innét kellett elvonni a bíró figyelmét.

Bebizonyítja ezután, hogy a tűz a Wertheim felső rekeszében keletkezett, a tűz áttörte a leggyengébb alsó lemezt és így átment az alsó rekeszbe, ahol nagyobb mennyiségű lőpor volt. Levezeti ezt a következtetést a tanúk vallomásából és a szakértők véleményéből és elénk áll a katasztrófa előző képe, hogy t. i. Köszi a Wertheim mellett szivarozott.

De álljon akár melyik eset, a szerencsétlenségnek Köszi volt az okozója, akinek a szivar soha ki nem esett a szájából.

Magyarázatát adja ezután a lehetőségeknek, a különféle feltevéseknek. Egyik így, a másik úgy származtatja a katasztrófát. Olyan ez az okoskodás, mely mindmennyi egy közös gyökérre vezet vissza, amely több ágat ereszt. Szóló elveti az ágakat s megtartja a gyökeret.

Itt egy kis kitérést csinál az ügyész az ipartörvényre, amelyből azt a konklúziót vonja le, hogy a bíróságnak jogában áll nemcsak a lőporárusítást eltiltani vádlottól, hanem egyáltalában a fűszerkereskedés gyakorlását is, mint megbizhatatlan és alkalmatlantól.

Főlsorolja végül az enyhítő és súlyosító körülményeket. Sablonszerű enyhítő körülmény vádlott büntetlen előélete. Hisz tiz év óta gyakorolta a törvénytelen ségek sorozatát, ezt az ügyész legkevésbé tekinti büntetlen előéletnek.

Egy azonban feltűnt az ügyész előtt itt a végtárgyaláson, hogy vádlott nem sajnálja az eseményt. Nem kíván lelkében olvasni, ezt a bíróra bizza. Elismeri, hogy vádlott maga is sokat szenvedett, de hányan szenvedtek halált, hát az a sok súlyosan sérült, nyomorékká lett ember mennyit szenvedett?

Köszi a maga szenvedéseit elkönnyelhetette, ahogy neki tetszett, de a többiekét nem. Ezt a követelési számlát benyújtja tehát az ügyész és annak kiegyenlítését a bíróságtól várja. Anyagi és bűnhalmazat forogván fenn, vétkes gondatlanságból származó emberölésért és 39 rendbeli súlyos testi sértésért szigorú büntetést kér.

A vádbeszéd után elnök öt percre szünetet rendelt s a szünet után a védbeszédre került a sor, egynegyed hat órakor.

A védbeszéd.

Jobst László dr:

Tizenhatéves ügyvédi működése alatt súlyos feladata nehézségét most érzi legjobban. Fül- és szemtanu volt a katasztrófánál; látta a halottakat; hallotta a jajt és érezte a rémületet. És most mégis ő védi a vádlottat s ez a nehéz feladat. Oly érveket remél felhozni, mely a bíróságot enyhe ítélet meghozatalára vezeti.

Nem követi eszmemenetében a közbíró beszédét. Leggyöngébb részén támadja. Ügyész véleménye, hogy a robbanás csakis a Wertheim-kassza felső részében állhatott be először. Tehát ott lőpor volt s Köszi égő szivarral gyújtotta azt meg. Ez volt az első dördülés. De mert Köszi bal felén sérült meg, második feltétel, hogy vádlott nem vette észre a gondatlanságot; becsapta a kassza ajtaját s beült a napi pénztárba s ekkor állt be a robbanás.

Védő hivatkozik Kopp Tivadarnak a kasszáról szóló leírására s ebből következteti, hogy Köszi nem lehetett a kasszánál. Adat arra, hogy a felső részben volt lőpor, abszolúte nincs. Reeh tanu is csak bádogdobozokban látott ott évekkal azelőtt. A kassza felső részében nem is látszik robbanás nyoma, hisz az a rész teljesen ép, az ajtók és a trezort csukottak.

A megcáfolt álláspontra a közbíró a szakértők nyilatkozata vezethette, kik nem ismerték el, hogy az első robbanást a rakéták okozták. Köszi állítja, hogy 300 frt értékű rakéta volt a kirakatban. Ez nem lett

megcáfolva. A rakéták a nap hevén kiszáradtak s ha tüzet fognak, az egész készlet meggyulladhatott. Már pedig az első durranás kisebb volt a másodiknál s már ez kiütötte az üvegablakot. Tehát a rakéták robbantak fel először, azt az ügyész se fogadta el s erre nincs is bizonyíték.

Hogy gyulhattak meg a rakéták s gondatlan-e Köszi?

Az irodában az inas, a segédek is bent jártak már fél 8 előtt, mikor Köszi bement az üzletbe. Sőt mások is megfordultak. Ludvig dr. állítja, hogy Köszi szivarozott a helyiségben. Ezt más tanu nem állította. De mondjuk, hogy szivarozott; fél szivar volt kezében. Takarékosága Köszi feltevézeteti, hogy e félszivat nem dobta el, hanem kivitte a napi pénztárba. Ez nem okozhatta a robbanást.

Tehát mi okozta? Ez örök titok marad.

Hogy Köszi gondatlan volt-e, az most a kérdés. Védenca 1895-ben rendetlenül rendel lőport, de 1896-ban kevesebbet rendelt, mint megengedve is volt. Ez tehát nem esik terhére.

A kezelésből magából nem származván a baj, az büntetőjogi beszámítás alá nem is jöhet.

A mennyiség kérdése nem lett tisztázva. Súlyos ugyan védenca helyzete, mert a szakértők 30—40 kilóra teszik a lőpor mennyiségét. De e körülmény nincs beigazolva. Hiszen az elért hatást nagyrészt a rakéták okozták s a lőpor — nézetem szerint 10—12 kiló — a vaskasszába lévén beszorítva, szintén előidézhetette a nagy detonációt. Még a rendőrfőkapitány is azt mondta, hogy nagyobb megnyugvására van a lőpor a Wertheimben, mint kint a puskaortoronyban. A hatóság ezt helyeslően, Köszi terhére ez nem írható.

Terhelő a rakéták összehalmozása. De ez a kirakatban volt. Látta a rendőrség; látta minden ember és senki sem intézkedett eltávolításukról terhére tehát ez sem róható.

A tűz a ki nem számítható véletlen következménye volt s védenca ártatlan előidézésében.

A bíróság bölcsességére bizza védenca büntethetőségét s felsorolja az enyhítő körülményeket.

Legfőbb enyhítő körülmény, hogy Köszi is megsebesült és munkaképtelen. Vagyonilag tönkrement s ha kapzsisága okozhatta is a bajt, azért is iszonyuan meglakolt. Koldus és nyomorék lett. A károkat, a mint tehette, enyhítette. Nyolcvan sértettet elégitett ki.

Enyhítő körülmény az ellenőrzés teljes hiánya. Nem akarja ezt kiszinezni, tőkét csinálni belőle; csak konstatálja, hogy nem volt szabályrendelet, nem volt pontos a belügyminiszteri engedély; ez évenkénti ellenőrzés csak formai volt.

Enyhítő körülmény a vádlott büntetlen előélete is. Ez mindig enyhítő körülmény; hiszen a Ringen színház igazgatóját csak 6 hónapra ítélték s a párisi katasztrófa előidézőit is. A gondatlanság mérve a fő. Köszi épen nem láthatta előre a veszélyt; kizártnak tartotta, hogy veszedelem lehet a lőportartásból. Ez olyan véletlen, mely a gondatlanság legkisebb mérvét mutatja csak.

A királyi ügyész kéri, hogy védenca a foglalkozásától eltiltassék. Ez nem lehetséges. A kereskedői pálya nem képesítéshez kötött pálya s a hivatkozott szakasz csak ilyenre vonatkozik. Legfőleg lőpor árusítástól lehetne eltiltani védenca, de ezt úgy se fog ő többé kérni.

Mindezek után enyhe büntetést kér védenca s a bíróság bölcsességében és a szerencsétlen embertárs iránti kiméletben bizva, megnyugodva teszi le védenca sorsát a bíróság kezébe.

Elnök: Méltóztatik reflektálni ügyész ur?

Ügyész: Köszönöm, nem.

Elnök: Van-e még mondani valója, Köszi?

Köszi: Nincs.

Elnök: Az idő előrehaladván, az ítélet kihirdetését hétfőn reggel nyolc órára tűzöm ki.

És éppen háromnegyed hat óra mult öt perceel, mikor széteszlott a hallgatóság a teremből érthető kíváncsisággal tárgyalva már előre is, hogy mennyi büntetést fog kapni a vádlott?!

Az ítélet.

Ma reggel 8 órára zsufolásig megtelt a végtárgyalási terem.

Mikor az elnökkel az élén a bíróság bevonult, halálos csend ült a teremben, várván mindenki az ítélet meghirdetését. Azonban a bírák előbb helyet foglaltak és úgy szólalt meg az elnök:

— Mielőtt az ítéletet meghirdetném, egy körülményt kell felemlítenem. Nevezetesen azt, hogy a mért a tűz támadt, tűzveszedelem okozásával vádolható-e a vádlott? Kérek erre nézve nyilatkozatot.

Ügyész: Miután erre nézve senki vádat nem emelt, én sem vád tárgyává, sem minősítés tárgyává tenni nem kívánom s vádlottat eszerint minősülő cselekménnyel nem vádolom.

Ekkor felemelkedett a bíróság és az összes jelenlevők és *Sávell* elnök kihirdette az ítéletet a következőkben:

Ő felsége a király nevében! A kir. törvényszék vádlott *Köszl* Jánost a btk. 290. §-ába ütköző, a 291. §. első bekezdése szerint minősülő 7 rendbeli emberölés vétségében és a 310. §-ba ütköző és ugyanazon szakasz 2-ik bekezdése szerint minősülő gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségében vétkesnek mondja ki és 291. §. első bekezdése, ugy a 96. és 97. §§-ok alapján összbüntetésül **két évi és hat havi fogházra** és a 291. és 102. §§-ok alapján hét rendbeli cselekmény miatt 100—100, összesen 700 frt; és a 310. §. és 102. §§-ok alapján 39 rendbeli cselekmény miatt 5—5 frt, összesen 195 frt pénzbüntetésre, behajthatlanság esetén, minden 5 frtnak megfelelőleg 1—1 napi fogházra ítéli; a 291. §. 2-ik bekezdése alapján vádlottat a lőpor és tűzijáték elárusításától végképpen eltiltja s kötelezi, hogy a 292. §. és 311. §. alapján *Wlassich* József részére kártérítés címén 73 frt 86 krt, *Quering* József részére 233 frt 65 kr, *Szebényi* István részére 171 frt 60 kr, *Lesnyik* Mihály részére 100 frt, *Kovács* Mihályné részére 110 frt; *Baranyamegye* betegápolási alapja javára a súlyosan sérültek ápolási költsége címén 20 frt 80 kr, 15 napi végrehajtás terhe alatt, végre az államkincstár részére 347 frt 80 kr. bünvádi eljárási költségeket fizesse

Millner Károlynak, *Szentgyörgyváros* Károly képviselőjének, *Repich* Vincének, *Váry* Györgynek, *Ludvig* Ferenc drnak, özv. *Gondos* Andrásnének, *Kaibl* Lujzának és *Tikos* Jánosnének kárigényeinek érvényesítésére a polgári perutat fentartja.

Bence Mártonné sérelme miatt folyamatba tett eljárást a vád elejtése folytán megszünteti.

Megokolás:

A vizsgálat és a végtárgyalás adataival beigazolást nyert az a tényállás, hogy a mult évi július 30-án reggel 8 és fél órakor a *Köszl*-féle üzletben bekövetkezett robbanás, melynek folytán 7 egyén életét veszítette, 39 egyén súlyos és számosan könnyű sérelmeket szenvedtek, az üzletben nagy mennyiségben fölhalmozott lőpor meggyulladására és felrobbanására folytán történt.

A kir. törvényszék feladatát első sorban annak a kérdésnek eldöntése képezte, hogy a robbanást szándékos cselekmény, avagy vétkes gondatlanság, vagy véletlen baleset idézte elő.

Földerített adatok szerint ugy a szándékos, mint véletlen baleset teljesen ki lévén zárva, a királyi törvényszék bizonyítottan találta, hogy a robbanást és az ezzel járó causalis nexusban álló 7 emberölést és 39 súlyos testi sértést vétkes gondatlanság okozta, s

így ezért a büntetőjogi felelősség vádlottat terheli; mert bárha a lőpor-készlet meggyulladásának miként történtét sem a vizsgálat, sem a végtárgyalás, sem a szakértőknek feltevésekre alapított véleménye nem volt képes homályból kiemelni és kellő világításba helyezni, mindazáltal azt, hogy a robbanást feltétlenül csak a vádlott vétkes gondatlansága idézte elő, a kir. törvényszék a következő adatokkal találta bizonyítottan:

1. Vádlott már a lőpor beszerzésénél áthágta a vele közlött miniszteri rendeletet, amennyiben a részére kijelölt észeki raktárból a maximálisnál több lőport, azonkívül *Dobszay*-tól és saját beismerése szerint még egy köfejtőtől is szabályellenesen robbanóport szerzett be.

2. A lőpor elhelyezésénél nagymérvű vétkes gondatlanságot tanúsított azzal a tényvel, hogy a lőportoronyba csak évek előtt kétszer adatott lőport, azontul lőport ott soha el nem helyezett, holott az rendelkezésére állott s a többi lőporkereskedő által szem előtt tartott ezt a kötelezőszerű óvatosságot, mely szerint azok üzletükben csak 3—4 kilót, a többi a lőportoronyban tartották, vádlott elmulasztotta, sa címére érkezett 112 kilós lőporhordók teljes tartalmát üzletében, a *Wertheim*-szekrény alsó részében, s ami ottan el nem fért, annak tetején, sőt 3—4 fűszernek szánt fiókban, melyek közül lőpor jelzéssel csak kettő volt ellátva, helyezte el, egy oly nagy forgalomú üzletben, melyben rakéták és más robbanó és gyúlékony anyagok, mint benzín, gyufa, nagy mennyiségben voltak felhalmozva s a melyben szivar kiárulás is volt, s a vevők az üzletben is szivarra gyújtottak, s már ennek a körülménynek is a legnagyobb óvatosság szem előtt tartására kellett volna vádlottat vezetnie. A lőpornak az üzleti fiókban való elhelyezése a belügyminiszteri rendelet és az engedélybe ütközik, mert az a lőpornak tűzmentes helyen való tartását tette vádlottnak köteletségévé.

3. Vétkes gondatlanság terheli vádlottat a lőpor kezelésnél is, mert megengedte, hogy a lőport tanoncok is kezeljék és a *Wertheim*-szekrény alsó részébe, hol nagy mennyiségű lőpor készlet volt, a tapasztalatlan tanulók is benyulhattak.

4. Vádlott gondatlanságát megállapítja ama beismert ténye, hogy a nagy mennyiségű lőpor mellett a *Wertheim* szekrény alsó részében önmagától gyúlékony bengáli tűz anyagot nagyobb mennyiségben tartott; hogy a kirakatot 250—300 frt értékű, könnyen robbanó rakétákkal tölte meg, sőt *Tóth* István tanu szerint a lőpor mellett is voltak röppenők elhelyezve. A vádlott nemcsak az üzletben, hanem az irodában is egész nap szivarozott, vendégeinek az irodában a szivarozást megengedte s *Tóth* szerint égő szivarját letette, elhanyagolta, gondatlanul kezelte. A robbanás napján is szivarozott, amit a törvényszék a tanuk vallomása alapján igazoltnak vett.

Ezek után tekintettel arra, hogy az üzletben a rendelkezés joga kizárólag vádlottat, mint üzlettulajdonost illette, tekintve, hogy a korán reggel takarító tanoncon és *Propper* kívül aznap az irodában más, mint vádlott meg nem fordult, az pedig, hogy *Propper* és a tanonc nem szivaroztak, bizonyítva van. Másfelől azt, hogy vádlott a robbanás napján is az irodában a *Wertheim* közelében szivarozott, a tanuk vallomásaival bizonyítottan kellett elfogadni; az a föltevés, hogy a robbanás oka másban, mint vádlott személyében volna keresendő, kizártnak tekintendő.

Ezek alapján a kir. törvényszék bizonyítottan fogadta el, hogy a robbanást a vádlott gondatlansága idézte elő.

Abban a kérdésben, vajjon eszmei és anyagi halmazat forog-e fenn, a judikatura a gondatlanság által okozott hasonló eseteknél ingadozó. A kir. törvényszék ebben a kérdésben azt az álláspontot foglalta el, hogy a vádlott annyi jogsértő eredményért tartozik

büntetőjogi felelősséggel, a hány eredménytétkes gondatlansága folytán előidézett, — vagyis a büntetés kiszabásánál nem a vádlott tevékenységének, vétkes gondatlanságának egysége, hanem az előidézett eredmény egysége vagy többsége irányadó, a jelen esetben annál is inkább, mert vádlott a sértések eredményének többségét előre láthatta, sőt előre látnia kellett, mert a város gócpontján oly nagy forgalmu üzletben nagy mennyiségben fölhalmozott lőpor esetleges felrobbanásának következményeit, vagyis azt hogy egy robbanás számos embernek életét és testi épségét a legnagyobb mérvben veszélyezteti, vádlottnak minden esetre előre látnia kellett, ennél fogva az előre láthatott több eredményért kellett őt felelőssé tenni s a btkv. 96. §. alapján az anyagi halmazatot megállapítani.

A minősítésnél a 291. §. 1-ső és a 310. §. 2-ik bekezdéseit azért kellett alkalmazni, mert vádlott lőpor-elárusítással már 8 év óta üzletszerűleg foglalkozott, a hanyagságot és gondatlanságot rendes foglalkozása körében követte el, miért is ily minőségben kellett cselekményét büntetőjogi beszámítás alá vonni.

Súlyosító körülményül tudatott be: a gondatlanság nagy foka és hogy alkalmazottja (*Tóth*) figyelmeztetésére sem hagyta abban az irodában való szivarozást és szivarjának gondatlan kezelését.

Enyhítő: büntetlen előléte; hogy maga is rendkívül súlyos sérelmeket és roppant anyagi kárt szenvedett, s ha nem is enyhítette a sértettek fájdalmait, de kevés kivétellel a sértetteket anyagilag kártalanította, — a kiszabott összbüntetés mindezek kellő mérlegelése mellett állapított meg.

A pénzbüntetésnek minden cselekményért való kiszabása a 291. §. 1-ső, a 310. §. 2-ik bekezdése és a 102. §. rendelkezésén alapulván, — a lőpor és tűzijátékok elárusításától való eltiltás, a 291. §. 2-ik bekezdésén, — a kártérítés megítélése a 292. és 311. §. rendelkezésein; a bünvádi és tartási költségekben való marasztalása pedig a vétkeség kimondásán alapszik.

A végtárgyalásra meg nem idézhetett sértetteknek, valamint a végtárgyaláson tisztába nem hozhatott kárigényeknek érvényesítésére a polgári perutat kellett választani.

Végre az első magyar ált. biztosító társaság által feljelentés tárgyává tett 425. §. szerint minősülő tűzvész okozás vétségére nézve az ítélet nem volt kiterjesztendő.

Elnök: Ez az ítélet. Hallotta *Köszl*? El van ítélve két évi és hat hónapi összbüntetésre. Megértette-e az ítéletet?

Köszl: Megértettem és felebbezek.

Az ügyész szintén felebbezést jelentett be a vádhatóság részéről.

H i r e k.

Pécs, 1897. december hó 6.

Énekek éneke.

Nehéz manapság szatirát *nem* írni,
Bolond e földön mert az állapot;
A nagy adót a nép csak egyre sanyli
És biztonságban még se járhat ott,
Hol otthon él, dolgozva és adózva
És küzdve is — az élet árja forr —
S mégis miről ez énekem dalol ma:
Az semmi más, csupán csak egy —
nagy orr,
Az orr, az orr, az orr!

Bolond dolog, hogy reggel a ki épen
Ment el dolgára, pár órára már
Fekszik halottan, uszva merő vérben,
Avagy sebekből elboritva jár
S segítségért alig tud jajt kiáltni;
A kórházakban nehéz munka foly' —
Hogy ki a bűnös, könnyű kitalálni;
Mert semmi más, csupán csak egy
nagy orr,
Az orr, az orr, az orr!

Hisz' nem lehet bűnös, ki feltalálta
A puskaport, jó Schwarz Berthold, soha!
S bár sokat tartott mindig a boltjába,
A bajnak Köszl János sem oka.
S mivelhogy nem volt semmi rendszabályra,
Hogy' vizsgálendő meg a puskapor,
A hatóságot bűnbán ki találná —
S az eredmény csupán csak egy orr,
Az orr, az orr, az orr!

Igaz, botor volt biz' az ellenőrzés,
Mi még ma is a beszéd tárgya volt,
S a látszatot bárhogyan ellenőrzék:
Hogy felrobbant tavaly a Köszl-bolt,
Biz' isten, annak oka nemesak ő, ki
Ellenében a bűnvád lefoly,
Hanem más is, ki érdekeseket őrszi —
S vajjon mi ez? . . . Csupán csak egy
nagy orr,
Az orr, az orr, az orr!

De hát elég egy Dreyfuss a világon,
Köszl ügyét felfujni vaj' minek?
Mit ő kapott, abból ki sohse lából;
Nagy ráadás ez büntetésének.
Leüli bár, mit kiszabott reá a
Biróság, még se járhat szabadon
Az emlékektől, gondol ő reája
Mindenki mindig; ép úgy egy nagy orr,
Az orr, az orr, az orr!

De hát az orrnak ki legyen gazdája?
Mert kétségkívül szép nagy orr biz' ez.
A viselőjét vaj' kiben találja?
Kinek ajánljuk fel, ugyan kinek?
Hiszen magát mind szűztisztára mosta,
Mind olyan ő, ki be mibe se foly' —
Oszdassék hát fel sok-sok darabokra
S így viseltesék az a díszes orr,
Az orr, az orr, az orr!

Igric.

Napirend 1897. december 7-én.

Naptár: kedd, december 7. — Róm. kath.:
Ambrus. — Prot.: Ambrus. — Görög-kel. (nov. 25.)
Katalin. — Zsidó: Kislev 12. — Nap két 7 óra 19
perckor; nyugszik 3 óra 51 perckor. — Hold két 2
óra 21 perckor délután; nyugszik 5 óra 50 per-
ckor reggel.

Időjárás: hőmérséklet 2 Celsius fok meleg;
légnymás 754. — Kilátás: a központi meteorológiai
intézet jelzése szerint: enyhe, száraz idő és délen
csapadék várható.

Sínház: »A vasgyáros.«

— **(Rendkívüli közgyűlés a vármegyénél.)** Baranyavármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 15-én (szerdán) délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart. A tárgysorozat a következők: A közigazgatási bizottságból a folyó év végén kilépő öt tag megválasztása. — Az igazoló választmány megalakítása a jövő évre. A vármegyei mezőgazdasági bizottság megválasztása három évre. — Az utakari felügyelő küldöttségének és a lovató polgári bizottság elnökeinek megválasztása a jövő évre. Lótenyésztési választmányba egy tagnak, állandó népnevelési bizottságba két tagnak megválasztása. — A mohácsi »László kórház« alapszabályainak belügyminiszteri jóváhagyása. — Állandó választmány jelentései: a mezőgazdasági alap jövő évi költségvetése, gyámpénztári ügyekben a megyei ügyészség részére megállapítandó díjjegyzék s községi ügyek tárgyában. — Az igazoló választmány jelentése a megjelent bizottsági tagsági pótválasztások tárgyában. — Beck alias Pick Sámuel, bellyei lakos, sebészi és Némedi Mari, szentlőrinci szülésznő okleveleinek kihirdetése. — A kolozsvári siketnéma-intézet és a »Központi bányászati intézet« kérvénye segélyezés iránt. Végül az »Országos Nemzeti Szövetség« megkeresése egy nemzeti Pantheonnak a Gellérthegyten felállítására iránt az országgyűléshez benyújtott emlékiratának pártolása végett.

— **(Thea-estély.)** Még alig láttunk havat, a tél hivatalosan még be sem köszöntött és már is egymást érik a mulatságok. Ez az egyetlen alkalom ma, hogy az ember a gondterhes felhőket szebb színben lássa, jobban mondva ne is lássa. A mulatságon megfélekedzik az ember minden bajáról és csak arra törekszik, hogy mentül kedélyesebben és fesztellenül mulathasson és a ki rendelkezik azzal a hármashatalommal, a mit Montecuculi a háborúhoz megkíván, az nem panaszkodhatik siralomvölgy unalmasságáról, mert a pécsi mulatságok mindegyike elég alkalmat szolgáltat arra, hogy az ember kedve szerint kimulathassa magát kedélyesség, fesztelenség dolgában első helyen áll ezek között az izraelita nőegylet által rendezett thea-estély, a melyet szombat este tartottak meg a jótékony nőegylet helyiségében, a mely bizony meglehetősen szűknek bizonyult, úgy hogy ott nem táncolni, de mozogni is alig lehetett. A rendezők, — kiknek a thea-estély szép sikerében nagy részük van, — ugyan tőlük telhetőleg betartani igyekeztek a táncrendet, de az a tánc csak a jelenlevők felhevült fantáziája szerint volt tánc, különben pedig békés oldal-támadások folytonos sorozata volt, a miből bizony okulhat a rendezőség, hogy máskor bármilyen áldozatok árán is, de alkalmasabb helyet válasszanak. Pontban éjfélnél kezdődött a soupé, a hol a pazar jókedv, az otthonosság olyan mértékben dominált, mint az csak ritkán található. Az étellekről és italokról a nőegylet gondoskodott és a nagy olcsóság dacára is szép jövedelmet hozott ez a nőegyletnek, mert ott, ahol annyi és olyan szép asszony szolgált ki, mint a kiket ez este volt alkalmunk látni, ott nem kérdezzük mennyibe kerül, — ott csak fizetünk. És a nőegylet választmányi tagjai olyan buzgósággal és tegyük hozzá, szakértelemmel látták el a magukra vállalt feladatot, hogy ezért nagy elismerés illeti őket. A kiszolgálást eszközölték: Stern Károlyné alelnöknő, Alt Jakabné, Deutsch Jánosné, Engel Mihályné, Fischel Arnoldné, Reicz Lajosné, Schwabach Zsigmondné, özv. Tausz Vilmosné, Ulmann Károlyné, Schapringer Gusztávné, Präger Jánosné, Mitzky Mórné, Lenkei Lajosné, Pollák Sománé, Paunc Gáborné, Jusztus Miksáné, Jakobovits Adolfné, Fürst Gyuláné, dr. Fürst Gyözőné, dr. Goldberger Ignácné, Guttmann Regina, dr. Grünhut Ignácné, Grünhut Kálmánné, Eisner Józsefné, Böhm Markusné, Engel Gyuláné. A soupé után ismét elkezdődött a tánc és most már kevesebben, de annál nagyobb élvezettel folytatták kivilágos-kivirradtig. Farkas Sándor nagy kedvvel húzta a talp alá valót és a táncszomszjas ifjuság csak nehezen tudott megválni a teremtől, a mely minden kicsisége dacára is pazar élvezetet nyújtott, úgy annyira, hogy a nőegylet vezetői még ott a helyszínen elhatározták, hogy a télen számos ilyen estélyt, köztük műkedvelőit is fognak rendezni és a részvételre szintársulatunk előkelőbb tagjait felkérni, a kik készséggel fognak a jótékony cél érdekében közreműködni. Jelen voltak: Eisner Juliska, Engel Olga, Deutsch Ilona, Hirschfeld Helén, Löwy Anna és Mártha, Mitzky Ella, Stern Mariska, Schwarz Gizi, Schwarz Vilma, Schön Lujza, Löbl Terka, Alt Ilonka, Leopold Franciska, Blau Helén, Blum növ., Friedmann növ., Klein Karolin, Berger Aranka, Spitzer Lenke, Sülek Paula, Kohn Gizella, Krausz Riza, Mandelbaum Janka, Klingenberg Riza, Weisz Ilka, Weisz Irén.

— **(Ünnepelt igazgató.)** Másfél évtizede annak, hogy Dischka Győző átvette a helybeli főreáliskola vezetését. Hogy milyen viszonyok közt, arra megfelel a következő passzus, mely ezen intézet történetében olvasható: A rekonstruált tanártestületre — így ír a főreáliskola historikusa, mikor Dischka Győző igazgatásának vázolására tér át, — nehéz föladat várt: mindenekelőtt javítani, nemesíteni a tanuló ifjuság elhanyagolt erkölcsét, emelni,

fejleszteni a tanulmányi haladást, teremteni paedagogiai közmegegyezést, didaktikai köztudatot, vagyis megteremteni igazán egységes és egészséges tanítási szellemet. De várt a tanártestületre más feladat is: vissza kellett szerezni az intézet elvesztett tekintélyét, visszahódítani a szülők bizalmát. És ma? Ma a helybeli áll. főreáliskola osztatlan népszerűségnek örvend városunkban; kiváló vonzóerőt gyakorol messze vidékünk iskolázató közönségére és nagy tekintélye van ország-szerte. Ilyenné vált városunk szülöttének, Dischka Győzőnek vezetése alatt. És ha kérdezzük, hogyan volt lehetséges ilyen nagy eredményt elérni, akkor a felelet erre azon kiváló tulajdonságokban található, melyekkel Dischka Győző rendelkezik s a melyek őt ilyen feladatra egyenesen praedestinálják. A kötelességtudás mintaképe, a megtestesült kérlelhetetlen szigorúság, mikor intézetének érdeke így kívánja, de mindez párosul matematikai pártatlansággal és lángoló egyszerűséggel, mely a komoly munkát kedvelő munkatársait elragadja s a szeretet bilincseivel hozzá fűzi. Kevés iskola lehet még az országban, melynek igazgatójához a tanártestület oly benső szeretettel ragaszkodik, mint a pécsi főreáliskoláé. Dischka Győzőnek 50-ik születésnapja, melyet ma ül meg, megadta a tanártestületnek az alkalmat, ezt külsőleg is dokumentálni és igazgatójának tiszteletére holnap (kedden) bankettet rendez a Vadember szállóban. Az igazgatóját ünneplő tanártestület kívánataihoz mi is csatlakozunk, kívánván Dischka Győző igazgatónak 50-ik születésnapja alkalmából, hogy a hazai kultúra ügyében oly áldásosan kifejtett munkásságát még soká folytathassa.

— **(Adomány a városi szegény-alap javára.)** A honvéhadapródiskola építési vállalkozói, Neuschloss Özön és Marcell, a hadapródiskola tető alá hozásának alkalmából ötszáz forintot küldtek a polgármester kezéhez a városi szegényalap javára.

— **(A főispánt váró Pécsvárad.)** A főispán — mint szombat este megjelent lapunkban megirtuk — ma Dárdán mutatkozik be a baranyavári járásnak. Pécsváradra f. hó 10-én megy, s a járási bizottsági tagok már szombaton tartottak fogadtatása megbeszélése végett értekezletet. A fogadtatás itt is fényes lesz s az értekezleten választott végrehajtó bizottság már most nagyban szervezi a fogadtatás előkészületeit.

— **(A megyei állandó választmány)** folyó hó 10-én (pénteken) délelőtt 10 órakor a vármegyeház közgyűlési termében ülést tart.

— **(Borbála-bál.)** Évről-évre egyik legnagyobb ünnep a koloniában december 4-ike, Borbála napja, amikor szünetel a munka és mindenütt lakoma, tánc zaja hallatszik. Az idén is így volt ez. A banyaigazgatóság és az összes munkás személyzet ünnepi ruhában és hangulatban hálaadó isteni tiszteletet hallgatott, délben pedig — mint jeleztük is szombatesti számunkban — nagy bankettet rendezett a dunagőzhajózási társaság, melyen a pécsi notabilitások közül is sokan résztvettek. Így Dr. Báró Fejérváry Imre főispán, Trixler Károly alispán, Majorossy Imre polgármester, Opris Péter posta és táviratigazgató, — a házigazdai tisztelet Wiezner Rajmár banyaigazgató látta el. A pazarul kiállított bankett a késő délutáni órákig együtt tartotta a társaságot s alig haladtak el a városba őket visszazárlító fogatok, új kocsisor indult a városból Bányatelep felé, melyen a frakkos, egyenruhás táncosok foglaltak helyet, hogy a 8 órakor kezdődő táncmulatságon részt vegyenek. A bányászjelvényekkel, lobogókkal díszített táncteremben a katonazenekar játéka mellett vígan folyt a tánc s a mulatság jellemzésére elég elmondanunk, hogy a táncrenden előirt táncdarabokat egész az utolsó rohampolkáiig a legnagyobb kedvvel végigtáncolták, úgy, hogy világos reggel lett, midőn a hazatérő pécsi táncosok hosszú kocsisora megin-

dult hazafelé. — A táncosnők névsorát a következőkben adjuk: Báró Schenk Ernesztné, Gianone Virginné, Koster Károlyné, Lutz Istvánné, Neuber Jánosné, Otvirk Józsefné, Barnaky Jolán, Farkas Krisztina, Handwerk Ella, Kaufmann Róza, Koster Ilona, Neuber Mici, Novák Ilona, Schmidt Terka, Thaly Olga.

— **(Öngyilkos molnárség.)** Szombaton este jelentették a rendőrségen, hogy az Ágota-utca 7. szám alatti házban lakó *Varga Ferenc*, molnárségét öngyilkosságot követett el, sósavat vevén be. Mire *Selényi Antal* ügyeletes rendőrbiztos a helyszínére kiment, az öngyilkos már elvesztette eszméletét s be kellett szállítani a kórházba, a hol tegnap meg is halt. Az öngyilkos tolnai születésű, 49 éves volt; hozzátartozói nem lévén, egyedül lakott a jelzett házban egy kis szobában. Folyó évi szeptember 14-én lépett ki a Weidinger-féle gőzmalomból s azóta nem dolgozott, hanem megtakarított pénzéből éldegélt. Öngyilkosságának okát nem tudják; a legnagyobb valószínűség szerint életuntagság adta kezébe a méregpoharat.

— **(Király ünnepély.)** A pécsi tanítóképezde ifjúsága sikerült ünnepélyt rendezett vasárnap a király által a nemzetnek ajándékozott 10 szobor által országsszerte támasztott lelkesedésből és hálából ök is leróván ekként részüket. Megnyitónál a »Himnusz« énekelték a tanítóképezdei énekhar, azután az »Élő Isten adj hazát« kezdetű énekszámot. Majd *Döbrössy Alajos* tartott emelkedett beszédet, méltatván magát e nagy horderejű eseményt, úgy megemlékezvén egyenkint azon alakokról, melyeket a szobrok megörökíteni fogtak. Ezután *Henauer Ernő* szavalt el kitűnő előadásban *Mindszenti Gedeon* »Zengő szobor« című költeményét, mire a »Szózat«-ot énekelték a képezdei énekhar s ezzel véget ért a szép, hazafias ünnepély.

— **(Pályázat.)** A kaposvári pénzügyigazgatóságnál egy pénzügyőri szemlési állás van üresedésben. Pályázatok két hét alatt adandók be.

— **(Bellyeiek baja.)** Bellyéről írja levelezőnk: Bellyén az a kósza hír terjedt el, hogy veszett kutyák járnak a faluban. Ámbár senki sem látott veszett kutyát, azért mégis nagy riadalom támadt a faluban; mert már a nők is furkos botokkal felfegyverkezve mentek alkonyat után a boltokba. Nosza, a bíró akár maga bölcs fejtől, akár más rendeletére, kidoboltatta, hogy a kutyákat megkötve kell tartani, különben ha az utcára mennek, irgalmatlanul agyon lövetnek. Meg is kötözték a kutyákat; de a melyek csak hitvány kötéllal vagy gyenge zsineggel lettek megkötözve, elrágták a köteleket, kutyatermesztőknél fogva, mégis csak kilopózták az utcára, a hol a falu csőszé által nagy vitézül agyon is lövettek. Ha csakugyan voltak veszett kutyák, ezeket kellett volna elpusztítani, nem pedig az utcára véletlenül kitevédt egészségesekeket; mert az éber házörző ebekre igen nagy szükség van a községben, a hol a vagyonbiztonság már sok éve óta a lehető legrosszabb lábon áll az egész baranyavári járásban, a mennyiben már Bellye szinte híressé lett a gyilkosságokról, gyakori lopásokról, tolvajlásokról és vakmerő betörésekről, csupán két év óta szünetel egy kissé, a mikor a cinkosok egy betörésen rajta vesztettek és gyalázatos tettükért el is vették méltó jutalmukat pécsi törvényszék börtönében. Nagy szükség van az éber házörző ebekre, mert a mostani inséges időben a tolvajok már ismét megkísérelték a lopásokat és éppen az éber kutyáknak köszönhető a tulajdonosok, hogy hízott sertésüket el nem hajthatták és apró jószágait el nem lophatták a tolvajok. De vajjon miként lesz akkor, ha a házörző ebeket kipusztítják? Nem akarjuk hinni, hogy akár a bíró, akár más valaki csak azért adta volna ki a meggondolatlan rendeletet az utcára tévedt házörző ebek lelővöldözésére, hogy a tolvajoknak szabad utat nyissanak a lopásokra, betörésekre.

— **(Mikulás napja.)** Ma van Mikulás napja. Szent Miklós, mirai püspöknek, a ki a gyermekek pártolója volt, van e nap emlékül szentelve s már hetekkel ezelőtt reménykedve várta a gyermekvilág a közkedvelt Mikulás bácsit, a ki rendesen egy csomó édességgel, vagy más hasznos ajándékkal szokott bekopogtatni. Volt is ma öröm a gyermekek között, kik örültek Mikulás napjának és már most arra gondoltak, hogy hát — jövőre mit hoz nekik a derék Mikulás!?

— **(Anyakönyvvezetői kinevezések.)** A belügyminiszter Tolna vármegyében a nagy székelykerületi kerületben anyakönyvvezető Cettl János aljegyzőt, a tótkesziibe anyakönyvvezető-helyettesé Dely Gyula segédjegyzőt, a mórágiba anyakönyvvezető-helyettesé Vida Sándor segédjegyzőt nevezte ki és valamennyit a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta; továbbá Belecska községet külön anyakönyvi kerületté alakította s ezen új kerületbe anyakönyvvezetővé Huszár János körjegyzőt nevezte ki s őt a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— **(Törvényhatósági bizottsági tagválasztás.)** Tegnap történt meg a választás a III. kerületben *Várady Ferenc* lemondásával megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyre. A választást *Kindl József* elnök vezette; helyettes elnök *Fekete Mihály*, bizalmi férfiak pedig voltak: *Salamon József*, kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Záray Károly dr.*, *Pleininger Ferenc* és *Ladányi Sándor*, választási jegyzőkönyvet *Pintér Ferenc* aljegyző vezette. A választás tartamánál kitűzött idő alatt, d. e. 9 órától délután 4 óráig összesen 160-an szavaztak le; ebből 159 szavazat esett az egyetlen homoly jelöltre *Krausz Ignácra*, a ki tehát e szerint törvényhatósági bizottsági taggá megválasztott. Egy szavazatot *Asztalos Nándor* lakatos kapott.

— **(Furfangos csaló.)** *Haasz Fülöp*, bonyhádi lakos, azzal a panaszzal állított be a bonyhádi csendőrshöz, hogy a napokban a hidasdi kereszt-korsmánál ismeretlen egyének megtámadták s tőle 4 frt 50 kr. pénzt és zsebóráját láncostul elvették. A bonyhádi csendőr táviratilag értesítette a szászvári és pécsváradi csendőrörsöt a nyomozás megejtése végett. A nyomozást mind a három örs meg is indította, azonban kiderítették, hogy *Haasz Fülöp* senki sem bántotta, hanem összes pénzét a korsmában elitta, s panaszát csak mentségül akarta felhasználni, mert *Krammer Erzsébet* nevű kedvese egy kosár almának eladásával bizta meg s hogy az eladott alma elköltött árával könynyebben számoljon el, mentségül akarta felhasználni a koholt rablótámadást.

— **(Halálozások.)** Özv. *Nagy Józsefné* szül. *Gradvohl* Borbála, életének 83-ik évében, pénteken esete Nagykanizsán elhunyt. Az elhalt hült tetemeit Nagykanizsáról haza szállítván, ma délelőtt 10 órakor temették el a budaikülvárosi családi sírboltba. Az elhunyt urnó temetésén, kinek férje egykor Pécs polgármestere volt, megjelent a városi tisztikar küldöttsége *Majorossy Imre* polgármester vezetése alatt; úgy a vármegyei tisztviselők közül is igen sokan. Az engesztelő misét Pécsen holnap (kedden) délelőtt 9 órakor tartják az elhalt lelkiüdvéért a belvárosi templomban; Nagykanizsán pedig folyó hó 18-án délelőtt 10 órakor a ferencrendiek templomában. Az elhunytban *Nagy Valér*, cs. és kir. ezredes édes anyját, *Nagy Aurél*, cs. és kir. 3-ik huszárezredbeli hadnagy nagyanyját gyászolja. A széleskörű rokonság körében részt vesznek a gyászból sűvényházi *Fricke Emil*, cs. és kir. 7-ik huszárezredbeli főhadnagy s a *Fricke*, *Pazsitzky* és *Nagy*-családok. — *Jozipovits István*, tegnap délután, agyszélhűdés következtében, meghalt. Az elhunyt temetése — a ki 56 évet élt — holnap (kedden) délután 3 órakor lesz a felsővámház-utca 55.

számu házból a budaikülvárosi temetőben. Az engesztelő misét f. hó 8-án tartják reggel 8 órakor lelkiüdvéért az Agostontéri-plébániatemplomban, gyászolják a Jozipovits-, Holly és Radó-családok.

— **(Az iparkamarai tagválasztások ügyében)** Pécsen úgy az iparosok mint a kereskedők körében nagy az érdeklődés. *Littke József* elnökle alatt tegnap értekezletet tartottak úgy az iparosok, mint a kereskedők. Mind a két értekezlet elfogadta a hivatalos listán jelöltek, bár e mellett több listáza forog közkezen s így a választás igen érdekesnek ígérkezik. Az iparosok értekezlete figyelembe vette az ipartestület által ajánlott jelöléseket is a hivatalos listáza egybeállításánál. A választás szerdán reggel 9 órakor kezdődik a városháza közgyűlési termében.

— **(Tűzhalál.)** Még múlt hó 23-án történt, hogy a Deusch-féle mészégető telepen egy ottani munkásnak *Kis Erzsébet* nevű hároméves leánykája, egy másik munkásnak, *Sós Jánosnak* öt éves fiával felment a körkemencére. A fiu odafele gyufát vett elő s azt gyújtogatván, véletlenül meggyújtotta a kis leány ruháját, a ki lobogó ruhákkal szaladt le a körkemencéről szüleikhez. A szerencsétlenül járt kis leányt otthon ápolták, majd egy héttel ezelőtt bevitték a városi kórházba, a hol a szenvedett szörnyű égési sebek következtében tegnap meghalt. A rendőrség megindította az ügyben a vizsgálatot.

— **(Mibe került Görögországnak a háboru?)** A görög pénzügyminiszter már összeállította a kimutatást ama költségekről, a melyeket a könnyelműen indított háboru a görög népnek okozott. Ezek körülbelül 128 millió frankra rugnak, amiből 92 millió a hadi kárpótlásra, 34 millió a tulajdonképeni háborus költségekre és 2 millió a magánosoknak fizetendő kárpótlásokra esik. Azonkívül körülbelül 10 millió frankot fog igényelni a thesszáliai menekültek eltartása és hazaszállítása. A háboru költségei e szerint másfélszer oly nagyok, mint Görögország egy évi összes bevétele.

— **(Országos tornafelügyelőség.)** A közoktatásügyi miniszter — mint értesülünk — országos tornafelügyelőség felállítását határozta el. Az országos tornafelügyelőség élén, mely az összes iskolák ifjúságát edző sportok fejlesztésére van hivatva, az országos tornafelügyelő állana. Ez állva már ki is szemelték *Szabó István* országgyűlési képviselőt a néppárt egyik tagját.

— **(Kiki a maga mesterségét folytassa.)** *Daróc Ferenc* és *Hermann Károly* pékinások ma reggel a szigeti országuton egy csomó ostoronyelet árultak a falusi embereknek. *Fodor* négyes számu rendőrnek feltűnt, hogy a pékinások nem kiflit, hanem ostoronyelet árulnak s bevitte őket a rendőrlaktanyára. A megcsipett jómadarak ott aztán bünbánólag beismerték, hogy az ostoronyelet *Burics Mátyás* szatócs üzletéből lopták el, mikor oda korán reggel kifliket vittek. A szatócsot azonban nem éri kár, mert a rendőr ügyessége folytán az ellopott ostoronyelek hiány nélkül megkerültek s a tolvaj inasok most elmélkedhetnek annak a közmondásnak igazságán, hogy kiki a maga mesterségét folytassa, mert a tilosba belebukik.

— **(A postáskisasszony balesete.)** *Peitl Emmát*, a somogy-boglári postahivatal kezelőnőjét, baleset érte, mely könnyen végzetessé válhatott volna. Egy 5000 forintos pénzesboríték pecsételése közben ugyan a szesz-lámpában levő szesz meggyuladt, explodált és az égő pénzesborítéktól a kezelőnő ruhája tüzet fogott. Szerencsére azonban a hivatalban levő postafőnöknek sikerült a pénzesborítékot megmenteni és a kezelőnőn a tüzet eloltani. A kezelőnő arcán és kezein szenvedett égési sebeket.

— **(Az egerek árvizbizottsága.)** Az egerről eddig mi laikusok, kezdetleges természetrajzi ismereteink nyomán csak annyit

tudtunk, hogy az egér kártékony házi állat. Most a mezőgazdasági tudósítások panaszaiból, annyit tudtunk meg hozzá, hogy a száraz idő miatt az egérek, a herceg kis egérek hihetetlen módon felszaporodtak a vetésekben; s fiatal koruktól és kicsiségüktől alig várható mértékben pusztítják a vetéseket és hogy jó lenne már egy kis eső, a mely a herceg, kedves kis egérekét megfulusztaná. Pár nap előtt mikor a mezőgazdasági tudósítók által előre sóhajtott eső végre bekövetkezett, voltak érzékeny kisasszonyok, a kiknek megesett a szívének: jaj, mi lesz a szegény herceg kis egérekkel! — Azonban az egereknek a nagy veszélyben egy új, a kártékonyaságuknál is hihetetlenebb tulajdonságuk született meg: a leleményesség. Mikor a víz az egerek lakóházaiba betódult és az Egerek Lapjára-ár- víz-tudósítói nem győzőek eleget írni lapjuknak, az egerek egy új dologra határozták el magukat: gátakat építettek az eső ellen. Kítől tanulták ezt a mesterséget, nem tudni, de a gazdák az eső után nagybámulva nézték a tervszerűen épített, jól megerősített gátakat, a mik által nagy részük megszabadult az elpusztulástól. Mi, a kik az Egerek Lapjával nem állunk csereviszonyban s így nem szerzhettünk tudomást az egerek civilizációjáról megvalljuk, meglepetéssel hallottuk ezt az érdekes szervezkedést; de most már el vagyunk készülve rá, hogy az egerek megalapítják az állandó árvízbizottságot, gyűjtést és mulatságot rendeznek az árvízkarosultak javára és interpellálják kormányukat, a miért az árvíz ellen nem tett a kellő időben intézkedést. Akár csak idefönn az egérlukak fölött . . .

— **(Beszüntetett árufelvétel.)** Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság közhírré teszi, hogy folyó hó 7-dikével az árufelvételt valamennyi Dunamenti állomásokról Pécs irányában is megszüntette.

— **(Magyarország közegészségügye.)** Az ország 1896. évi közegészségügyi állapotáról szóló belügyminiszteri jelentésből kitűnik, hogy az 1896. év némileg kedvezőbb volt mind a tavalyi év. Ugyanis 1895-ben 468449 ember halt el az országban, míg 1896-ban csupán 455969 halálozás történt, vagyis arányszámban 1000 lakóra 1895-ben 29.5 halálozás esett, míg 1896-ban csupán 28.4. A születések évi átlaga 40.4 ezrelék volt, és az év folyamán hazánk népessége 191.353 lakossal szaporodott. Sajnálatos eredmény tűnik ki az egyes betegségek szerinti csoportosításból, mely azt mutatja, hogy a hólyagos himlő, difteritisz, croup, vörheny, szamárhurut, hashagymáz, gümőkór mind erősebben dühöngtek, mint az előző évben és csak a kanyaró mutat csökkenést. A szerummal való kezelés 20—23%-nyi javulást eredményezett. A gyermekhalálozás ismét ijesztő mérveket öltött. Az országban lévő orvosok, okleveles bábák, gyógytárak és kórházak száma örvedetes szaporodást mutat, az elmegyógyintézetek is több beteget ápolhattak és az egészséges ivóvíz szerzése terén is jelentékeny haladás volt észlelhető.

— **(Kucséberék ijedelme.)** Nemrég megjelent a belügyminiszter egy rendelete, amely a legszigorubb betiltotta a vásári szerencsejátékokat, a lutrit, a késdobálást és a kucséberkedést. A miniszter a rendelet legszigorubb végrehajtását követelte (ámbar egyébként maga is beismeri, hogy nem minden rendeletét szokták szigoruan végrehajtani) s ennél fogva nagy ijedelem volt mindenféle kucséber-körökben. Most aztán megmagyarázzák a dolgot azzal, hogy ez a kucséber-rendelet nem a városi, hanem csak a vásári kódorgó kucséberekre vonatkozik. A hivatásos kucséberék e szerint ezentúl is üzhetik kis játékaikat.

Felhívjuk t. olvasóink b. figyelmét Serényi budapesti elsőrangú ékszerész és órási hirdetésére.

Órák ezüst-arany tárgyak és ékszerék javítását, kicserélését, tisztítását, felfrissítését és átalakítását a legjutányosabban és gyorsan teljesíti Schönwald Imre órási és ékszerész Pécs.

Breuer kontra Weisz

— Sajtótügyi végtárgyalás. —

Pécs, 1897. december 6.

Ma tartotta meg a pécsi esküdtszék azt a végtárgyalást, melynek előzményeit különösen a kereskedői körökben sokat tárgyalták ez év nyarán.

Sável Kálmán elnök kilenc órákor megnyitván a tárgyalást, konstatálja, hogy a behívott 36 esküdt közül *Jeszenszky Kálmán* esküdt nem jelent meg s ezért 15 forint bírságot ró ki rá. Jelenvan a magánpanaszos, *Breuer Miksa* és képviselője, *Szilasi Zsigmond* dr. ügyvéd; ugy a vádlott, *Weisz Dávid* és védője, *Jobst László* dr. ügyvéd.

Az esküdtszék megalakításánál, ugy a vádlott, mint a panaszos gyakorolták visszavetési jogukat.

Az esküdtszék tagjai lettek: 1. Pintér Ferenc, 2. Egry Béla dr., 3. Kindl Ferenc, 4. Csukás Zoltán, 5. ifj. Scholtz Antal, 6. Beck Gyula, 7. Németh Gyula, 8. Fekete Mihály, 9. Krausze Ignác, 10. Kiss József, 11. Reich Mór, 12. Höffler János. Póttagokul kisorsoltattak: ifj. Erreth János és Jusztus Miksa.

A bíróság Sável Kálmán, kuriai bíró, törvényszéki elnök elnöklété alatt *Varga Nagy István* és *Hardi Sándor* szavazó bírákból alakult; a jegyzőkönyvet *Haasz Sándor* aljegyző vezeti

Elnök féltíz órákor kezdi ismertetni az ügyet.

Breuer Miksa folyó évi július 9-én jelentést tett a kir. törvényszéknél *Weisz Dávid* ellen rágalmozás vétsége miatt. *Weisz* ugyanis hektográf utján sokszorosított nyomtatványokat küldözött szét, panaszos aláírásával ellátva, melyek tartalma panaszoszt becsületében mélyen sértette.

A vádlott kihallgatása.

Weisz Dávid, szigetvári születésű, 43 éves, izraelita, nős, gyermektelen, ügynök; vagyona van, büntetlen előéletű, még rendőrkapitány előtt sem állt soha, — amint mondja.

A vádlevél felolvasása következett ekkor. *Haasz* jegyző olvassa: f. évi május 30-án nyílt boritékban nagy mennyiségű levél hozatott forgalomba. Panaszos hamisított aláírásával, utánzótt boritékokban. A lapok utján nyomozta panaszos a szerzőjét, 1000 korona díjat tűzvé ki a nyomra vezetőnek, ezenkívül a »Tipografiá»-ban 100 koronát tűzött ki, aki nyomra vezet, hogy hol nyomtattak *Breuer Miksa* névvel boritékokat.

A nyomdászemélyzet azt vallotta, hogy idegen egyén rendelte. Üzleti versenytársai sorában kereste a tettest. *Weisz* áskálódott ellene sokáig s az volt a tettes, akit most vádol.

Óvatosságból a rendőrségnél konstatáltatta, hogy a boritékok megrendelője *Weisz Dávid*, aki tehát az inkriminált levelek szerzője.

Vádlott kijelenti, hogy nem szerkesztette a levelet; nem rendelt semmiféle papírost.

Elnök felolvassa az inkriminált közleményeket, előbb eredeti német szövegükben, azután hiteles magyar fordításban. A közlemény így szól:

„*Hogy ismeretes csalásaimat szabadabban követhessem el, alapos oktatást vettem Csajághy, Papakosza uraktól és így azon helyzetben vagyok, hogy mindennemű csalást, hamisítást kiválóan pontosan vagyok képes teljesíteni, úgy, hogy b. megrendelőim meglesznek velem elégedve.*

Tisztelettel
Breuer Miksa
fegyenc-jelölt.*

Vádlott elnök kérdésére kijelenti, hogy nem szerzője a közleménynek, nem is megrendelője, sem terjesztője; olyan ártatlan benne, mint a ma született gyermek.

Breuer magánpanaszos kijelenti, hogy csak a boriték és a levélpapír rendeltetett Budapesten, a hektografálásról nem tudja, hogy hol történt.

Elnök bemutatja a postáról elkobzott 30 drb. körlevelet, melyek Barcs, Szigetvár, Mohács és Eszékre szólottak. Konstatálja, hogy mindkét fél hivatkozott tanukra. Magánvádló erkölcsi tanui *Ullmann M. Károly* és *Eiser János*. Irázzakértő *Repich Vince* a vádlott részéről, a panaszos részéről pedig *Ruh Ernő*.

Fölhívja ezután magánvádló képviselőjét, hogy nyilatkozzék, milyen irányban óhajtja a tanukkal a bizonyítást.

Szilasi: A vádlevélben foglaltakra nézve, hogy t. i. a kérdéses boritékokat *Weisz Dávid* rendelte meg.

Eláll az erkölcsi tanuk kihallgatásától; eláll továbbá *Kovács Sándor* tanu kihallgatásától is.

Jobst védő éppen *Kovácsot* kívánja kihallgattatni.

A törvényszék erre elrendeli a bizonyítási eljárást.

Elnök föl hívja vádlottat próbairásra. Az elnök diktál neki, *Weisz Dávid* a jegyzővel szemközt leül és írja. Ir pedig először tollal és tintával, még pedig magyarul, németül, azután ceruzával, szintén magyarul és németül.

Harmadik szakértőnek a törvényszék *Eibach Emilt* nevezi ki.

Szilasi ügyvéd fel hívja vádlottat, hogy adja elő a kopirkönyvet, melyben magánlevelet is talált a házkutatás alkalmával.

Weisz Dávid tagadja, hogy ilyent talált valaha a panaszos ügyvédje.

Szilasi ezt szemtelen állításnak mondja, amiért elnök *Szilasi*t rendre utasítja.

Elnök ezután diktálja a jegyzőnek az irázzakértőknek feladandó kérdések szövegét.

Tanuk leteszik az esküt. *Eibach*, és *Repich* rendes törvényszéki szakértők lévén, a kik már esküvel alkalmazták, csupán *Ruh Ernőtől* vették ki az esküt.

Tanukihallgatások.

Löwinger Arthur budapesti szül. 19 éves izr., nőtlen, betűszedő, a Csokonay-nyomdában van alkalmazva; ott semmiféle hektográf gép nincs.

Elnök fel mutatja az inkriminált boritékokat és levélpapírt; tanu megismeri, hogy az a Csokonay nyomdából való. Ő vette át a megrendelést f. évi április hóban 15—30-ika közt. 200 boritékot s ugyanannyi levélpapírt rendelt egy egyén s tanu el is készítette 2 frt 50 krajcárért. Azt állítja, hogy fölismerné most is az illetőt.

Szembesítettvén vádlottal, abban felismeri a nyomtatvány megrendelőjét. Vádlott valótlannak mondja tanu vallomását.

Vargha Nagy István kérdezi tanutól, hogy ebben a dologban már volt-e Pécsen?

Tanu: Igen, *Breuer* hívott föl, aki hirdést tett közzé a Typografiában, hogy a felfedező 50 frtot kap. Mivel én csináltam a nyomtatványt, hát jelentkeztem. Lejöttem Pécsre, itt a király utcában fölismertem vádlottban azt, aki megrendelte a nyomtatványt a mi nyomdánkban.

Hardi bíró kérdésére tanu kijelenti, hogy a *Breuer* által kitűzött 500 frtra, mint nyomra vezető, igenis, igényt tart. Az 50 frtot már megkapta, mint megérdemelt díjat, mert ő fedezte föl a nyomtatványok megrendelését és megrendelőjét.

Jobst védő kérdésére tanu kijelenti, hogy főnöke *Kovács Sándor* nem volt honn; helyette ő vette át a megrendelést, a könyvbe valószínűleg szintén ő vezette be. Vádlott szürke ruhában volt, mikor a megrendelést tette. Pécsen ő maga ismerte föl, anélkül, hogy valaki mutatta volna.

Egy esküdt kérdi, vajjon a hangjáról felismeri-e vádlottat?

Tanu: Határozottan felismeri.

Brandl Miklós budapesti szül., 21 éves, rom. kath., nyomdász, tanu kihallgatása következett ezután. Áprilisban Kovács Sándor üzletében volt. A főnök távollétében Löwinger vette át a megrendeléseket. Hasonlóan vall az előbbi tanuhoz. Szemébe mondja vádlottnak, hogy ő volt a megrendelő. Vádlott tagadja.

Keresztkérdések alá veszi tanut az elnök, minek során kitűnik, hogy Breuer költségén jöttek Pécsre 3-an, akik most tanukul szerepelnek. Az indóház-utcában is (Weisz ott lakik) megfordultak, ott is fölismerték Weiszot. Kitanítva neru voltak. Löwinger ígérte, hogy a megkapandó 500 frt jutalmon osztozni fog tanuval és Mayerrel.

Hatalmas keresztützbe veszik Egy, Németh, Kiss József esküdtek, Jobst védő, Hardi bíró a tanut, a ki több ellenmondásba keveredik.

Mayer Ferenc budapesti szül., 16 éves, izr., nyomdász-tanonc, szintén a Kovács Sándor nyomdájában volt alkalmazva. A főnöke később beszokta irni a távollétében történt megrendeléseket.

Sável elnök alaposan keresztkérdések alá veszi, mi alatt előbbtett vallomását lényegesen módosítja Fölismeri vádlottnak a megrendelőt. Utiköltségét Löwinger fizette, kapott 1 frtot naponkint.

Végtelen sok apró ellenmondás van az előbbi tanu és Mayer tanu vallomása közt, elnök szembeállítja őket, miközben egymást meghazudtolják. Reméli, hogy ő is kap az 500 frt jutalomból.

Vargha Nagy István Hardi bíró keresztkérdései még jobban ellenmondásba keverik a tanukat.

Kovács Sándor budapesti szül. 35 éves izr. könyvnyomdász volt, most ügynök, volt a negyedik tanu.

Felmutatja könyvbejegyzeteit, ahol dátum nélkül csakugyan benne van a Breuer név alatti megrendelés. Halványan emlékszik az átvevőre, úgy hogy fel nem ismeri.

Ekkor az idő már felkettőre járván, az elnök fél háromkor felfüggeszti a tárgyalást.

Délutáni tárgyalás.

Fél háromkor a folytatólagos tárgyalás Breuer József tanu kihallgatásával kezdődött. Tanu 30 éves, nős, izr. kereskedő, a panaszos testvére. A nyomdában együtt volt testvérel. A 100 koronát együtt fizették ki. Mind azt mondták a szedők, hogy a nyomtatvány ott készült.

Hartmann Izidor 40 éves, izr. a fiumei hitelbank utazója. Breuer őt is elhivta a nyomdába. Azt vallja, mit az előbbi tanu, igazolja, hogy a fiumei hitelbank kapott névtelen levelet Breuer ellen, amelyben ez be volt feketítve. Elnök felmutatja a kérdéses levelet, tanu felismeri az ugyanazonosságot.

Költségeit 98 frtban számítja föl.

Visnya Sándor, 55 éves, evang. nős, kereskedő.

Neki Weiszszal semmi esete nem volt; ugyanilyen pamfletet kapott ő is, mint Breuer, csak hogy sokkal gorombábbat, 10 évvel ezelőtt kapta. Tény, hogy nem Weisz Dávid urtól kapta. Ő az illetőt ismeri, mert levelezője volt, stylusát ismeri, ez Weisz Emil ur volt. Amit ő kapott, az sokkal tisztességtelenebb volt, ez a mostani pamflet valóságos dicsérő oklevél ahhoz képest. Meg vagyok győződve, hogy nem vádlott tette.

Ugy itéli meg a dolgot, hogy ilyesmi iskolát csinál.

Tanu vallomása, szellemes ötletei, gyakran megneveztették a bíróság tagjait, az esküdteket s a nagy hallgató közönséget.

Következtek ezután a mentő tanuk.

Kriszta Károly 39 éves, a Metropol szálloda főportása Budapesten. Ismeri Weisz Dávid

urat, hozzájuk szokott szállani, április 20-án este szállt meg, 21-én reggelig ott volt, ekkor elment Szolnokra, podgyászát a pályaudvarra tanu küldte ki. Este visszajött, s 22-én reggel a déli pályaudvarra hajtatott. Két fiatal ember, aki magát detektiveknek adta ki, tudakozódott nála Weisz Dávid után.

Endersz József 46 éves, evang. vendég-lős, Székesfehérvárott. Weisz Dávidot régebben ismeri. Ápril. 22-én nála volt, 23-án Adony-Szabolcsra át visszautazott Pécsre.

Arendt Lajos 38 éves, kismartoni nős, családos, urad. könyvelő, ismeri Weisz Dávidot. Ápril. 22-én volt Martonvásáron.

A tanuk nagyobb része nincs megelégedve az elnökileg megállapított költségekkel, de a törvényszék helybenhagyja a megállapítást.

Következnek a szakértők. A névtelen levelet összehasonlították a próbairással Eibach egyhangulag a többi nevében, előterjeszti hogy ugyanazon kéz írta valamennyit.

A vádfeljelentéshez csatolt sokszorosítványokat egy és ugyanazon kéz írta, de hogy Weisz D. vádlott írta-e, az meg nem állapítható, erre nézve semmi támpont sincs.

A próbairás ugyanazonos régebbi aláírásaival a vádlottnak, nem változtatta el.

Több irat fölolvastása után a vád- és védőbeszédre került a sor. Itélet a késő esti órákban várható.

Művészet, irodalom.

○ Színház. Szombaton este »Bánk bán«, vasárnap délután »Fenelányok«, vasárnap este »Gyimesi vadvirág«: épen alkalmas műsor arra, hogy a népet a színházba vonzza. Volt is közönség mind a három előadáson. Bánk bánban Csiky remekelt; a »Fenelányok« élén Némethy Gizella játszott nagy sikerrel; tegnap este pedig Gécy közkedvelt népszínművében Ligeti Mari, Réthy Lina, Hunyady József és Csiky arattak sok tapsot. Andorffy és Borbély most is sokat mókáztak s központjai voltak a derűtségnek. (→)

○ A »Zenélő Magyarország« zongora zenemű folyóirat december 1-sei 23-dik füzete következő érdekes zenemű ujdonságot közli: lyvon Ch. egy chassiens szépen összeállított nagy egyveleget »Confatti jour fia« Ős Budavárában cím alatt, mely a következő legszebb zeneművekből van összeválogatva: »Proféta induló.« »Mein Ideal« keringő »Flirt« polka »Budapesti emlék« keringő »Santézza« keringő »Bál után« keringő. »La paloma« »Orpheus a pokolban« »Lohengrin« »Jammó« »Aurora« pas de quetre. »Pizzicato« polka »Édes kalauz ur«, »Aubade printenaire« »Szerelem ittasan« keringő. »Die Creolin« »Grinzingerek«-nél »Träumerei« »Wenn die Blätter leise rauschen« »Robespierre« nyitvány. Marseillaise. Hat 10—10 lapos füzetből álló évnegyed előfizetési ára 1 frt. Egyes számok, ha a 22 kr. előre beküldetik bérmentve küldetnek. Előfizetheti a »Zenélő Magyarország« kiadóhivatalánál Budapest, VI. Csengeri-utca 62. sz. a honnan mutatószámot bérmentve küldnek.

VASUTI MENETREND.

PÉCSRŐL INDUL;

Brood	felé 1904. sz.	személyv. reg.	5 ó. 35 p.
Budapest	" 1901. sz.*)	gyors "	8 " 24 "
Bécs	" 8711. sz.**)	vegyes "	8 " 29 "
Vinkovce	" 8702. sz.	személy "	9 " 49 "
Budapest	" 1905. sz.	" d. e.	11 " 33 "
Uj-Dobó	" 1913. sz.***)	vegyes	d. u. 2 " —

Brood	» 1906. sz.***)	személy	» 4 » 20 »
Bécs	» 3701. sz.	» » »	» 6 » 34 »
Brood	» 1908. sz.	» » »	» 8 » 18 »
Budapest	» 1909. sz.	» » »	» éjjel 11 » 30 »
Mohács	"	» » »	» reggel 5 » 35 "
"	"	» » »	» d. e. 9 " 49 "
"	"	» » »	» d. u. 4 » 20 "
"	"	» » »	» Tv. szsz. este 8 " 18 "

Minden alkalommal átszállás Villánynál.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése december 6-án. (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Szilágyi elnök az ülés elején bemutatta Bartha Miklós gyulai mandátumát, mit az ellenzék nagy éljenzéssel fogadott.

Tárgyalás alá került ezután a községeknek szóló törvényjavaslat, melyet Ruffy Pál előadó elfogadásra ajánlott.

Schreiber Frigyes szász képviselő ellenzi a helynevek magyarosítását, mire Eötvös Károly, Münnich Aurel és Sándor József felszólalásaikban kimutatják, hogy itt nem magyarosításról, hanem csak a történelmi helynevek visszaállításáról van szó, hogy azok a közgazgatásban egységesen használtassanak.

A javaslatot a szász képviselőkön kívül az egész Ház általánosságban elfogadta s a részletes tárgyalást holnapra halasztotta.

Ezután Bánffy báró, miniszterelnök be-terjesztette a közösügyes statuskvó önálló meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot, mely utalva arra, hogy a magyar országgyűlés által megszavazott provizoriumnak megfelelő intézkedések Ausztriában alkotmányos uton nem jöttek létre, az 1867. évi XII. t. c. 68. §-a alapján elrendeli a vám- és kereskedelmi szerződésben szabályozott kérdésekben s a bankügyben a jelenlegi viszonyok lentartását a jövő év végéig. Ha Ausztriával az alkotmányos kiegyezésre nézve a jövő év május haváig a kormányok meg nem egyezhetnének, utasítatik a magyar kormány, hogy az országgyűlés elé olyan törvényjavaslatokat terjesszen, a melyek ezen ügyek önálló végleges rendezését tartalmazzák.

Azon esetre, ha Ausztriában a statusquo fenntartására szükséges intézkedéseket 1898. januárig elmulasztják, a kormány felhatalmaztatik a törvényhozás utólagos jóváhagyásával rendeletileg intézkedni.

A jobboldal ezt a törvényjavaslatot lelkes éljenzéssel fogadta, a baloldaltól kiáltások hangzanak: Mit ért önállóság alatt? Éljen a független Magyarország! — Holló kívánságára felolvasták a javaslatot s Kossuth Ferenc indítványára holnapra halasztották a határozathozatalt abban a kérdésben, vajjon a pénzügyi bizottságon kívül az osztályokhoz is utasítsassék-e a javaslat.

A függetlenségi párt hatalmas harcot fog a javaslat ellen indítani.

Ülés elején Lukács pénzügyminiszter benyújtotta a jövő évi költségvetést s elmondotta expozéját.

TÁVIRATOK.

— **Távózó miniszter.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Josipovich Imre horvát miniszter benyújtotta lemondását. Utódjául Cseh Ervint, a szerémi főispánt emlegetik.

— **Elhalt tengernagy** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Sternneck báró, tengernagy, Bécsben elhunyt.

— **Az egyetemi ifjuság matinéja.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Az egyetemi ifjuság az országos egyetemi segélyalap és a menza akademiá javára ren-

dezzet matinéjét vasárnap délelőtt tartotta meg. A terézvárosi kaszinó disztermét zsufolásig megtöltötte az a diszes közönség, melyet a nemes ügy s a művészi összeállított műsor az ifjuság matinéjára vonzott. Budapest társadalmának színe-java, közéletünk számos kitűnősége gyűlt egybe a diszes teremben, melyben már $\frac{3}{4}$ 11-kor alig akadt egy-egy üres szék, hogy műelvezetet szíva, az ember-szeretnek is áldozzon. Ott láttuk *Wlassics Gyula* közoktatásügyi minisztert családjával. A matinée tizenegykor ifj. *Gergely György* elnök lelkes megnyitójával kezdődött, ki a közönséget a segélymozgalom támogatására kérte meg s köszönetét fejezte ki azoknak, a kik *Parcsetich László* és *Szapáry Pál* gróffal néhány év előtt a szegény egyetemi ifjak érdekében a mozgalmat először megindították s a valóban fényes közönségnek, mely imponáns számmal jelent meg, demonstrálva, hogy az ifjuság ügyén szeretettel csügg.

A dobogó asztalához dr. *Hercegh Mihály* rektor ült, ki széles alapokra fektetett essay-jában szónoki páthosszal hívta föl a drámaírás művelőit, hogy tárgyakért nyuljanak vissza hazánk annyi ragyogó momentummal teli történetébe, melyen lelkesedhetünk s szeretettel merenghetünk el. Az emelvényre *Náday Ilonka* lépett most, kit sűrű tapsal üdvözöltek. A népszínház új dívája behizelgő csengő hangjával egy operett áriát és néhány új magyar dalt énekelt, melyek után ismételtén megújult a taps. Az ifju művésznőt *Szabados Béla* kísérte zongorán. Nagy derűtséget keltve rontott fel állandó »szervusz« kiáltással *Vizváry Gyula* a pódiumra s a kacagás orkánját támasztva adta elő *Salamon Ödön* »Szervusz« című jóízű monológját, melyben a szatira borsza is el van keverve. *Vizváryt* többször hívták a dobogóra s a taps nem akart megszűnni. Ezután *Küry Klára* nagy ünnepléssel kísérve nagy hatással énekelt dalokat, a melyeket viharos tapsokkal fogadtak. Majd *Márkus Jenő Tarnay Lajos* zongorakisérével *Hubay Jenő* egy fantáziáját és *Vienxtemps* adagioját adta elő hegedűn, nagy tetszést keltve. Végezetül *Márkus Emilia* szavalta nagy hatást keltve s ünnepléssel kísérve *Kozma Andornak* egy kevésbé ismert költeményét s a rendező bizottság elnöke, *Parcsetich László* köszönte meg végezetül lelkes szavakban, különösen a nők meleg érdeklődését, kiknek a mai társadalomban az anyagiakat nélkülöző szellemi munkásokkal sok tekintetben hasonlóan nehéz és súlyos helyzetük van. A szereplő művésznők valamennyien remek csokrot kaptak.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
 SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
 TAIZS JÓZSEF
 kiadó.

Hirdetések.

Tüzelőfa

Kitűnő minőségű száraz hasábfakicsinyben és nagyban, úgy aprított fa is métermázsanként házhoz szállítva, jutányos áron kapható és megrendelhető:

Eisner Dóczi

fakereskedésében vásártér 21. szám.
 Telefon-szám 64.

A Dr. EGGER-féle Injectio Hamamelis Virginica

a leghatásosabb külszer (befecskendezés) férfiak és nőknél, új és idült folyások valamint csőbántalmak orvoslására. A *Hamamelis Virginica* tropikus növény rendkívüli hatása a nyák-hártyára orvosilag már régen el van ismervé, úgy ezen különben is szerencsés összetételű Injectio ennek köszönheti gyógyerejét. 2—3 üveg használata a legmakacsabb bajt tetemesen javítja illetve meggyógyítja.

Egy üveg ára 70 kr., a pénz előleges be-
 küldése mellett postán bérmentve: 1 üveg 1 frt 05 kr., 2 üv. 1 frt 75 kr., 3 üv. 2 frt 45 kr.
 Főraktár: Gyógyszertár a »Nádor«-hoz Buda-
 pest, VI., Váci-körut 17.

Kapható Pécsen: Sipőcz István, Zsiga
 László és Göbel Kálmán gyógyszerész uraknál.

Téli ruhák!

Az igen tisztelt

közönség figyelmébe!

Oleó és csinos ruhák

férfiak és gyermekek részére kaphatók:

SCHMITZ SOMA

üzletében

PÉCSETT,

Király-utcza bazár épület.

Legdivatosabb ékszerek, láncok, gyűrűk, a legkitűnőbb svájci zsebórák, ébresztők, diszes ingaórák stb. a legolcsóbban vásárolhatók úgy készpénzen mint

előnyös részletfizetésre

5 évi jótállás mellett.

SERÉNYI

elsőrangú arany, ezüst, ékszer és óra-gyári raktárában

Budapest, VII., Erzsébet-körut 34. sz. I. em.
 Audemars Frères genfi óragyár vezér-
 képviselője.

Az orosz császár udvari szállítója.

Ő felsége I. Ferencz József legmagasabb elismerése 1873.

Vidéki megbízásokra különös gond fordítatik.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékok észlelünk, sietünk azt legelőt eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünkkel az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, fájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Ügyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajlunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése, a mit — idejekorán használva — Egger kellemes ízű Sódapasztillája csakhamar beszüntet. (1 doboz ára 30 kr.) A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű Mellpasztillája megóv bennünket a bajtól teljes bizottsággal. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoz 25 kr.) Minden gyógyszerárban kaphatók. Főraktár Nádorgyógyszertár

(Dr. Egger Leó és Egger J.)

Budapest, Váci-körut 21.

Hirdetések jutányos áron a kiadóhivatalunkban vétetnek fel.

Osztálysorsjegyek.

A m. kir. szabad. Osztálysorsjegyeknek második húzása

december 10-ik és 11-én

történik. A vételsorsjegyeknek ára:

$\frac{1}{4}$ sorsjegy 16 frt, $\frac{1}{2}$ sorsj. 8 frt, $\frac{1}{4}$ sorsj. 4 frt, $\frac{1}{8}$ sorsj. 2 frt.

Megrendelések postautalvánnyal pontosan eszközölhetők míg a készlet tart a m. k. oszt. sorsjegyek főelárusítójánál,

Taussig Zsigmondnál Villányon.

Játéktervek kívánatra ingyen küldetnek.